

Súd: Okresný súd Žilina
Spisová značka: 5Cbi/2/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5115200577
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 05. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jaroslav Macek
ECLI: ECLI:SK:OSZA:2017:5115200577.10

Rozhodnutie

Okresný súd Žilina v konaní pred sudcom JUDr. Jaroslavom Macekom v právnej veci žalobcu: JUDr. Eva Plichtová, správca konkurznej podstaty úpadcu: STAX, s.r.o., so sídlom úpadcu Ul. Karvaša a Bláhovca 743, 038 61 Vrútky, IČO: 35 807 024, so sídlom kancelárie Radlinského 1718, 026 01 Dolný Kubín, IČO: 141 682 35, právne zastúpená JUDr. Lena Mišalová, advokátka so sídlom Radlinského 47, 026 01 Dolný Kubín, proti žalovanému: W. S. D., L. XX.XX.XXXX, P. J. J. XXXX/X, XXX XX X. C., občan SR, právne zastúpený JUDr. Monika Kovarčíková, advokátka so sídlom Žitná 25, 831 06 Bratislava a JUDr. Ján Kasenčák, advokát so sídlom Juraja Fándlyho 2163/7, 010 041 Žilina, o neúčinnosť právneho úkonu takto

rozhodol:

Žalobu **z a m i e t a** v celom rozsahu.

Žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou zo dňa 12. 1. 2015, ktorá bola súdu doručená súdu v ten istý deň, domáhal sa žalobca určenia, že právny úkon úpadcu STAX, s.r.o., IČO: 35 807 024, ktorým dňa 14.2.2014 poskytol žalovanému peňažné plnenie vo výške 263.000.- eur dvoma hotovostnými výbermi z účtu úpadcu č. XXXXXXXXXXXX, vedenom v Tatra banke, a. s., je voči konkurzným veriteľom v konkurznom konaní, vedenom Okresným súdom Žilina pod sp. zn. 1K 35/2013 právne neúčinný. Rovnako sa domáhal, aby žalovaný bol povinný zaplatiť do všeobecnej konkurznej podstaty úpadcu STAX, s.r.o., Ulica Karvaša a Bláhovca 743, 038 61 Vrútky, IČO: 35 807 024, v konkurznom konaní vedenom Okresným súdom Žilina, sp. zn. 1K 35/2013, plnenie vo výške 263.000.- eur v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V žalobe žalobca uviedol, že uznesením OS Žilina č. k. 1K 35/20163-246 zo dňa 07.01.2014 bol na majetok obchodnej spoločnosti STAX, s.r.o., IČO: 35 807 024 (ďalej len „úpadca“) vyhlásený konkurz a do funkcie správcu bola ustanovená JUDr. Eva Plichtová. Podľa výpisu z účtu úpadcu č. XXXXXXXXXXXX, vedenom v Tatra banka, a.s., boli z tohto účtu uskutočnené dňa 14.02.2012 dva hotovostné výbery, a to vo výške 138.000.- eur a 125.000.- eur s poznámkou „výber do pokladne“. Z evidencie pokladničnej knihy však vyplýva, že žiadny príjem vo výške 138.000.- eur a 125.000.- eur nebol do pokladne zaregistrovaný (ani v nasledujúce dni) a takéto sumy neboli do pokladne úpadcu prijaté. Správca dopytom na bankovú inštitúciu zistil, že výbery zo dňa 14.02.2012 tak vo výške 138.000.- eur ako aj 125.000.- eur uskutočnil žalovaný Ing. Alojz Starovecký, ktorý bol/je konateľom úpadcu. Z uvedeného je zrejmé, že úpadca poskytol žalovanému peňažné plnenie vo výške spolu 263.000.- eur, ktorého použitie pre účely úpadcu žalovaný nijako nepreukázal. Správca má zato, že poskytnutie takéhoto plnenia žalovanému úpadcom ako právny úkon úpadcu je voči konkurzným veriteľom neúčinné, nakoľko sa jedná o bezodplatný právny úkon, za ktorý úpadca neobdržal žiadne protiplnenie. Poskytnutie peňažného plnenia vo výške 263.000.- eur úpadcom žalovanému je odporovateľným právnym úkonom v zmysle § 57 v spojení s § 58 a 60 ZKR. V čase poskytnutia plnenia (február 2012) mal úpadca viacerých veriteľov, pričom pohľadávky týchto veriteľov boli prihlásené aj do konkurzného konania, boli zistené a vzhľadom na hodnotu majetku spísaného v konkurznej podstate nie je predpoklad, že budú

uspokojené. Jedná sa napr. o prihlásené a zistené pohľadávky nasledovných veriteľov: Ing. E. T. - pohľadávka 14/4 vo výške zistenej sumy 263.896,30 eur splatná 10.03.2010, Ing. I. X. - pohľadávka 15/1 vo výške zistenej sumy 355.320,10 eur splatná 10.03.2010. Celková výška prihlásených a zistených pohľadávok v konkurze 1K 35/2013 je k 27.11.2014 - 852.873,67 eur. Hodnota spísaného majetku v oddelenej podstate je 116.000.- eur a hodnota nesporného majetku spísaného vo všeobecnej konkurznej podstate je 83.002.- eur. Prihlásené a zistené pohľadávky konkurzných veriteľov nebudú vzhľadom na hodnotu spísaného nesporného majetku konkurznej podstaty uspokojené v celom rozsahu. Spísaný majetok nebude postačovať na uspokojenie pohľadávok prihlásených veriteľov. Majetok úpadcu sa odporovanými právnymi úkonmi zmenšil o sumu 263.000.- eur, pričom sa nejednalo o zmenu štruktúry majetku či transformáciu peňažného plnenia za plnenie iného druhu, ale o zníženie aktív úpadcu v zásadnej výške. Konkurzné konanie začalo zverejnením, uznesenia o začatí konkurzného konania v obchodnom vestníku č. 1/2014 dňa 02.01.2014, t. j. začalo dňa 02.01.2014, a teda úkony zo dňa 14.02.2012 spadajú do obdobia troch rokov pred začatím konkurzného konania, keďže vzhľadom na spriazenosť konajúcich subjektov je možné úkonu odporovať ak bol uskutočnený počas troch rokov pred začatím konkurzného konania (§ 58 ods. 3 ZKR). Podľa § 60 ZKR odporovať možno tiež právnomu úkonu, ktorým dlžník ukrátil svojich veriteľov, ak bol urobený s úmyslom dlžníka ukrátiť svojich veriteľov a tento úmysel bol alebo musel byť druhej strane známy. Úpadca týmto úkonom zmenšil svoj majetok do takej miery, že tým ukrátil uspokojenie veriteľov, nakoľko zostávajúci majetok dlžníka z hľadiska svojej štruktúry a charakteru nepostačuje na uspokojenie pohľadávky veriteľov, ktoré si prihlásili do konkurzného konania a ktoré boli správcom zistené (viď nižšie). Vzhľadom na prepojenie a vzťahy medzi dlžníkom a žalovaným úmysel dlžníka ukrátiť svojich veriteľov, rovnako aj vedomosť žalovaného o tomto úmysle sa v zmysle § 60 ods. 2 ZKLR prezumuje.

2. Podaním, doručeným dňa 10.03.2015, domáhal sa žalobca spresnenia petitu tak, že žiadal, aby súd určil, že zmluva o pôžičke medzi úpadcom STAX, s.r.o., IČO: 35 807 024 a žalovaným, ktorým úpadca dňa 14.02.2012 poskytol žalovanému peňažnú pôžičku vo výške 263.000.- eur, ktorá pôžička bola poskytnutá dvoma hotovostnými výbermi z účtu úpadcu č. XXXXXXXXXXXX, vedenom v Tatra banke, a. s., je voči konkurzným veriteľom v konkurznom konaní, vedenom Okresným súdom Žilina pod sp. zn. 1K 35/2013, právne neúčinná. Rovnako sa žalobca domáhal toho, aby bol žalovaný povinný zaplatiť do všeobecnej konkurznej podstaty úpadcu STAX, s.r.o., Ulica Karvaša a Bláhovca 743, 038 61 Vrútky, v konkurznom konaní, vedenom Okresným súdom Žilina sp. zn. 1K 35/2013, plnenie vo výške 263.000.- eur v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Alternatívne navrhol rozsudok, že žalovaný je povinný zaplatiť do všeobecnej konkurznej podstaty úpadcu STAX, s.r.o., Ulica Karvaša a Bláhovca 743, 038 61 Vrútky, IČO: 35 807 024, v konkurznom konaní, vedenom Okresným súdom Žilina sp. zn. 1K 35/2013, plnenie, prijaté bez právneho dôvodu vo výške 263.000.- eur. Na základe tohto dispozitívneho úkonu žalobcu súd pripustil zmenu žaloby tak, ako to navrhol žalobca, a to uznesením č. konania 5Cbi 2/2015-49 zo dňa 30.3.2015 s jednou zmenou, a to v tom, že považoval uplatnený petit za eventuálny a nie za alternatívny, tak, ako tvrdil žalobca.

3. Žalovaný sa k veci vyjadril podaním, doručeným súdu dňa 31.7.2015, v ktorom uviedol, že nárok uplatnený žalobou neuznáva. Je pravdou, že ako konateľ úpadcu dňa 14.02.2012 urobil dva výbery z bankového účtu úpadcu č. XXXXXXXXXXXX/XXXX v Tatra banke, a. s., vo výške 128.000.- eur a 135.000.-, pričom finančné prostriedky vložil ako dotáciu do pokladne úpadcu, t. j. spoločnosti STAX s.r.o.. Doklady boli označené účtovnou spoločnosťou, t. j. pani Ing. B. ako D02/02 a D02/03 a boli a sú riadne evidované na strane 12 v účtovnom denníku spoločnosti STAX, s.r.o. k 29.02.2012. Všetky tieto účtovné doklady a výstupné zostavy úpadcu boli súčasťou podkladov pre ročnú účtovnú závierku úpadcu za rok 2012 ako aj následne podané daňové priznanie úpadcu k dani z príjmov právnickej osoby za rok 2012. Všetky dokumenty, vrátane dokladov o dotácii pokladne evidované pod D02/02 a D02/03 boli riadne odovzdané v sídle účtovnej spoločnosti úpadcu v Zlatých Moravciach správcovi JUDr. Eve Plichtovej ako správkyňi konkurznej podstaty úpadcu dňa 17.03.2014. Z uvedeného stretnutia a odovzdania dokladov bol spísaný protokol. Ako z protokolu jednoznačne vyplýva v bode 1. prvotné pokladničné doklady - rok 2012, za mesiac február boli odovzdané aj pokladničné doklady D02/1 až D02/3, čo sú doklady o vklade vyššie uvedených finančných prostriedkov v celkovej výške 263.000.- eur do pokladne úpadcu. Z predložených dokladov vyplýva, že ako konateľ úpadcu vyššie uvedené finančné prostriedky z bankového účtu úpadcu vybral a ihneď vložil do pokladne spoločnosti STAX, s.r.o., na úhradu záväzkov úpadcu a ďalších podnikateľských aktivít úpadcu. Vyššie uvedené finančné prostriedky si nikdy neprisvojil a nikdy nevybral na svoje osobné použitie, ale boli vybrané z účtu úpadcu a vložené do pokladne úpadcu pre jeho podnikateľské účely.

4. Na pojednávaní dňa 08.03.2016 žalovaný predložil prostredníctvom svojej právnej zástupkyne doplnujúce vyjadrenie k žalobe zo dňa 07.03.2016, v ktorom uviedol, že ako už žalovaný uvádza vo vyjadrení zo dňa 22.07.2015, vyššie uvedené výbery vykonal ako konateľ úpadcu, pričom dané finančné prostriedky boli obratom toho istého dňa vložené do pokladne úpadcu ako dotácia pokladne. Tieto transakcie boli riadne zaúčtované v účtovnom denníku a boli podkladom pre vypracovanie ročnej účtovnej závierky úpadcu a daňového priznania. Doklady o dotácii pokladne D02/02 a D02/03 boli správcovi konkurznej podstaty JUDr. Plichtovej riadne odovzdané. Správcom konkurznej podstaty predložený peňažný denník je len čiastočným odrazom finančných tokov úpadcu, a teda má len čiastočnú výpovednú lehotu. Vyššie uvedené finančné prostriedky si žalovaný nikdy neprísvojil a nikdy nevybral na svoje osobné použitie, ale boli vybrané z účtu úpadcu a vložené do pokladne úpadcu pre jeho podnikateľské aktivity. Po preskúmaní korešpondencie úpadcu si žalovaný spomenul, že dané finančné prostriedky boli zmluvou o pôžičke zo dňa 15.02.2012 poskytnuté spoločnosti Art-Eko s.r.o., IČO. 35 862 220, Pribišova 3083/4, 841 05 Bratislava, za účelom ich investovania na projekt prípravy výstavby golfového rezortu v Sekuliach. Pôžička bola dohodnutá ako úročná, pričom tento úrok bol uhradený za dva mesiace, a to dňa 05.04.2012 a 27.07.2012, celkom vo výške 22.000.- eur. Finančné prostriedky mali byť dlžníkom vrátené najneskôr do 15.10.2012, pričom pri omeškaní s úhradou bola dohodnutá aj zmluvná pokuta a dlžník svoj záväzok hneď aj uznal čo do výšky a právneho dôvodu. Finančné prostriedky však v lehote vrátené neboli. Až po dvoch rokoch sa žalovaný dozvedel, že projekt výstavby golfového rezortu skrachoval, no na podniknutie relevantných právnych krokov nebol priestor, nakoľko v danom čase bol u podaný návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok úpadcu. Zmluva o pôžičke bola následne odovzdaná správcovi konkurznej podstaty. Podľa vedomostí žalovaného bol nárok úpadcu na vrátenie poskytnutých finančných prostriedkov uplatnený správcom konkurznej podstaty na súde žalobcu na plnenie, v ktorej správca konkurznej podstaty uspel a súd priznal úpadcovi sumu istiny spolu s úrokom zmluvnou pokutou a úrokom z omeškania. V danej veci sa jedná právoplatný a vykonateľný rozsudok pre zmeškanie zo dňa 27.11.2014 vydaný Okresným súdom Dolný Kubín, sp. zn.: 8Cb/20/20174, ktorým bol dlžník zaviazaný na vrátenie sumy vo výške 338.000.- eur spolu s úrokom z omeškania a zmluvnou pokutou.

5. Na prejednanie veci súd vytýčil pojednávanie, kde vypočutím svedkyne Ing. C. B., ako aj listinnými dôkazmi zistil nasledovný skutkový stav:

6. Svedkyňa Ing. C. B., účtovníčka úpadcu STAX, s.r.o., vypovedala, že vykonávala účtovníctvo pre spoločnosť STAX externe, a to v rokoch 2001 - 2013. Podklady pre účtovníctvo boli rôznym spôsobom dopravované do Zlatých Moraviec, a to či už osobne zamestnancami spoločnosti, alebo poštou. Spoločnosť STAX, s.r.o. mala strediská v Prešove, Prievidze a sídlo v Bratislave. K príjmovým pokladničným dokladom na č. l. 137, 138 uviedla, že sa na nich v oboch prípadoch nachádza jej podpis a osvedčujú situáciu, že boli z účtu spoločnosti STAX vybraté peniaze v hotovosti a následne vložené do pokladne spoločnosti. Číslovanie dokladu D02/02 a D02/03 znamená, že písmeno D označuje dotáciu pokladne, 02 znamená poradové číslo mesiaca, čiže február a číslo za lomítkom znamená číslo účtovného dokladu v danom mesiaci. Účtovanie podpísala ona, keďže podkladom pre tento doklad bol výpis z účtu z banky, kde nepracovala s peniazmi v hotovosti, len zaúčtovala jednotlivé účtovné prípady. Po nahliadnutí príjmových pokladničných dokladov z č. listu 134 - 136 uviedla, že tieto zaúčtovala ona, boli zaúčtované nie na základe výpisu z účtov, tieto príjmové pokladničné doklady boli vystavené na stredisko v Prievidzi a ich podkladom boli vystavené faktúry, ktoré boli následne uhradené v hotovosti. Skratka na jednotlivých dokladoch v tvare B2/25 znamená, že ide o príjmový pokladničný doklad z Prievidze z druhého mesiaca daného roku a v danom mesiaci ide o 25. v poradí účtovný prípad. Po nahliadnutí do pokladničnej knihy na č. l. 7 - 34 uviedla, že ide o evidenciu, ktorú si robili na jednotlivých strediskách, nedá sa na jej základe účtovať, nejde o klasickú pokladničnú knihu, pokladničná kniha sa vytvára automaticky softwarom, keď sa účtuje o jednotlivých účtovných prípadoch na základe pokladničných dokladov.

7. Z výpisu z účtu na č. listu 5 súd zistil, že ide o výpis z účtu č. XXXXXXXXXXXX spoločnosti STAX, s.r.o., z ktorého vyplýva, že dňa 14.02.2012 boli vykonané na tomto účte dva výbery v sume 125.000.- eur a 138.000.- eur, obe označené ako „výber do pokladne“, resp. „do pokladne“. Z pokladničného dokladu na č. l. 6 súd zistil, že tento osvedčuje výber hotovosti z č. účtu XXXXXXXXXXXX, vedenom v Tatra banke a ide o sumu 138.000.- eur, ktorá bola vybratá v hotovosti dňa 14.02.2012, pričom sa na tomto doklade dá prečítať podpis klienta S. D. a transakcia je popísaná popisom „do pokladne“.

8. Z pripojeného konkurzného spisu Okresného súdu Žilina, sp. zn. 1K 35/2013 súd zistil, že konkurz na majetok úpadcu STAX, s.r.o., so sídlom Ul. Karvaša a Bláhovca 743, 038 61 Vrútky, IČO: 35 807 024, bol vyhlásený uznesením č. konania 1K 35/2013 zo dňa 07.01.2014, ktoré bolo zverejnené v Obchodnom vestníku č. 7/2014 dňa 13.01.2014, čiže účinky vyhlásenia konkurzu nastali dňa 14.01.2014. Z uvedeného vyplýva, že posledným dňom na podanie odporovacej žaloby bol deň 14.01.2015.

9. Zo zmluvy o pôžičke na č. l. 151 - 152 súd zistil, že táto je uzavretá medzi STAX, s.r.o, Bratislava a Art-Eko, s.r.o., Bratislava dňa 15.02.2012 a jej predmetom je pôžička vo výške 300.000.- eur, ktorú poskytol veriteľ STAX, s.r.o., dlžníkovi Art-Eko, s.r.o. v hotovosti pri podpise zmluvy. Zmluvu podpísal za veriteľa Ing. S. D. a za dlžníka Ing. arch. S. E., pričom sa na zmluve nachádza notárske osvedčenie pravosti podpisu Ing. arch. S. E. notárom JUDr. X. N., so sídlom v Bratislave, a to dňa 15.02.2012.

10. Z odborného vyjadrenia č. 4/2016 Ing. X. T., znalca v odbore ekonómia a manažment, účtovníctvo a daňovníctvo, na č. l. 156 - 168 súd zistil, že v čase vykonania výberu hotovosti v sume 263.000.- eur sa spoločnosť STAX, s.r.o., nachádzala v stave platobnej neschopnosti a tento výber ju ešte viac prehýbil.

11. Zistený skutkový stav subsumoval súd pod ustanovenia nasledovných právnych noriem:

12. Podľa § 9 ods.1 z.č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej len „ZKR“) spriaznenou osobou právnickej osoby sa na účely tohto zákona rozumie

- a) štatutárny orgán alebo člen štatutárneho orgánu, vedúci zamestnanec, prokurista alebo člen dozornej rady právnickej osoby,
- b) fyzická osoba alebo iná právnická osoba, ktorá má v právnickej osobe kvalifikovanú účasť,
- c) štatutárny orgán alebo člen štatutárneho orgánu, vedúci zamestnanec, prokurista alebo člen dozornej rady právnickej osoby uvedenej v písmene b),
- d) blízka osoba fyzickej osoby uvedenej v písmenách a) až c),
- e) iná právnická osoba, v ktorej má právnická osoba alebo niektorá z osôb uvedených v písmenách a) až d) kvalifikovanú účasť.

13. Podľa § 9 ods.2 ZKR spriaznenou osobou fyzickej osoby sa na účely tohto zákona rozumie blízka osoba fyzickej osoby, ako aj právnická osoba, v ktorej má fyzická osoba alebo blízka osoba fyzickej osoby kvalifikovanú účasť.

14. Podľa § 9 ods.3 ZKR kvalifikovanou účasťou sa na účely tohto zákona rozumie priamy alebo nepriamy podiel predstavujúci aspoň 5% na základnom imaní právnickej osoby alebo hlasovacích právach v právnickej osobe alebo možnosť uplatňovania vplyvu na riadení právnickej osoby, ktorý je porovnateľný s vplyvom zodpovedajúcim tomuto podielu; nepriamym podielom sa na účely tohto zákona rozumie podiel držaný sprostredkovane prostredníctvom právnických osôb, v ktorých má držiteľ nepriameho podielu kvalifikovanú účasť.

15. Podľa § 57 ods.1 ZKR právne úkony týkajúce sa majetku dlžníka sú v konkurze voči veriteľom dlžníka neúčinné, ak im správca alebo veriteľ prihlásenej pohľadávky podľa tohto zákona odporuje. Veriteľ môže odporovať právnomu úkonu týkajúcemu sa majetku dlžníka, len ak správca v primerane lehote jeho podnetu na odporovanie nevyhovel.

16. Podľa § 57 ods.2 ZKR právo odporovať právnomu úkonu zanikne, ak sa neuplatní u povinnej osoby alebo na súde do šiestich mesiacov od vyhlásenia konkurzu; právo odporovať právnomu úkonu sa považuje za uplatnené u povinnej osoby, len ak povinná osoba toto právo písomne uznala.

17. Podľa § 57 ods.4 ZKR odporovať podľa tohto zákona možno len tomu právnomu úkonu dlžníka, ktorý ukracuje uspokojenie prihlásenej pohľadávky niektorého z veriteľov dlžníka.

18. Podľa § 58 ods.1 ZKR právnym úkonom bez primeraného protiplnenia na účely tohto zákona je bezodplatný právny úkon dlžníka alebo odplatný právny úkon dlžníka, na ktorého základe dlžník poskytol alebo sa zaviazal poskytnúť plnenie, ktorého obvyklá cena je podstatne vyššia ako obvyklá cena plnenia, ktoré na jeho základe získal alebo má získať.

19. Podľa § 58 ods.2 ZKR právneho úkonu bez primeraného protiplnenia možno odporovať, ak spôsobil úpadok dlžníka alebo bol urobený počas úpadku dlžníka. Ak ide o právny úkon urobený v prospech osoby spriaznenej s dlžníkom, úpadok dlžníka v čase urobenia právneho úkonu sa predpokladá, ak sa nepreukáže opak.

20. Podľa § 58 ods.3 ZKR odporovať možno len tým právnym úkonom bez primeraného protiplnenia, ktoré boli urobené počas jedného roka pred začatím konkurzného konania. Ak ide o právny úkon bez primeraného protiplnenia urobený v prospech osoby spriaznenej s dlžníkom, možno odporovať tiež tým právnym úkonom, ktoré boli urobené počas troch rokov pred začatím konkurzného konania.

21. Podľa § 60 ods.1 ZKR odporovať možno tiež každému právnemu úkonu, ktorým dlžník ukrátil svojich veriteľov (ďalej len "ukracujúci právny úkon"), ak bol urobený s úmyslom dlžníka ukrátiť svojich veriteľov a tento úmysel bol alebo musel byť druhej strane známy.

22. Podľa § 60 ods.2 ZKR ak ide o právny úkon urobený v prospech osoby spriaznenej s dlžníkom, úmysel dlžníka ukrátiť svojich veriteľov, ako aj vedomosť druhej strany o tomto úmysle sa predpokladá, ak sa nepreukáže opak.

23. Podľa § 60 ods.3 ZKR odporovať možno len tým ukracujúcim právnym úkonom, ktoré boli urobené počas piatich rokov pred začatím konkurzného konania.

24. Podľa § 62 ods.1 ZKR právo odporovať právnemu úkonu sa uplatňuje proti tomu, kto s dlžníkom odporovateľný právny úkon dohodol, v prospech koho dlžník odporovateľný právny úkon jednostranne urobil alebo kto z odporovateľného právneho úkonu dlžníka priamo nadobudol prospech.

25. Podľa § 63 ods.1 ZKR ak ide o neúčinný právny úkon týkajúci sa veci, práva alebo inej majetkovej hodnoty prevedenej z majetku dlžníka, sú tí, voči ktorým sa právo odporovať právnemu úkonu uplatnilo, povinní spoločne a nerozdielne poskytnúť do dotknutej podstaty peňažnú náhradu za túto vec, právo alebo inú majetkovú hodnotu; ak sa však u niektorého z nich táto vec, právo alebo iná majetková hodnota nachádza, možno sa od nich namiesto peňažnej náhrady domáhať vydania tejto veci, práva alebo inej majetkovej hodnoty. Proti tomu, voči komu sa právo odporovať právnemu úkonu uplatnilo, možno uplatniť vždy len toľko, koľko sa v dôsledku neúčinného právneho úkonu naň previedlo.

26. Podľa § 451 ods.1 Občianskeho zákonníka kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

27. Podľa § 451 ods.2 Občianskeho zákonníka bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

28. Podľa § 657 Občianskeho zákonníka zmluvou o pôžičke prenecháva veriteľ dlžníkovi veci určené podľa druhu, najmä peniaze, a dlžník sa zaväzuje vrátiť po uplynutí dohodnutej doby veci rovnakého druhu.

29. Odporovateľnosť právnych úkonov je osobitným inštitútom, ktorý slúži na ochranu veriteľov. Všeobecnými predpokladmi odporovateľnosti sú:

- a) právny úkon dlžníka,
- b) účinnosť právneho úkonu dlžníka,
- c) ukrátenie pohľadávky veriteľa.

Osobitné predpoklady odporovateľnosti v konkurznom konaní sú:

- d) vyhlásenie konkurzu
- e) právny úkon dlžníka sa týka jeho majetku,
- f) ukrátenie pohľadávky veriteľa, ktorý si prihlásil pohľadávku.

30. Pri uplatnení odporovateľnosti v zmysle § 60 ZKR je potrebné preukázať aj to, že ukracujúci právny úkon bol vykonaný s úmyslom ukrátiť veriteľov a vedomosť druhej strany o tomto úmysle.

31. Možno dodať, že odporovateľnosť musí uplatniť aktívne legitimovaný subjekt - správca alebo veriteľ voči pasívne legitimovanému subjektu a to v lehote jedného roka od vyhlásenia konkurzu (§ 57

ods.2 ZKR). Odporovateľnosť možno uplatniť len pri právnych úkonoch vykonaných v stanovenom čase pred začatím konkurzného konania.

32. V posudzovanej veci uplatnil odporovateľnosť aktívne legitimovaný subjekt - správca v lehote 1 roka od vyhlásenia konkurzu.

33. ZKR upravuje dve základné skupiny odporovateľných právnych úkonov, a to kvalifikované v § 56 a 59 (právne úkony bez primeraného plnenia a zvýhodňujúce právne úkony), a druhú skupinu právnych úkonov (§ 60 ZKR), ktoré nie je možné subsumovať pod § 58 a § 59 ZKR.

34. V prvej skupine právnych úkonov sa nemusí preukazovať úmysel úpadcu ukrátiť uspokojenie pohľadávok veriteľov a vedomosť o tomto úmysle druhou zmluvnou stranou sporného právneho úkonu. Táto sprísnená „zodpovednosť“ druhej zmluvnej strany za spôsob nadobudnutia prospechu na základe odporovateľného právneho úkonu je limitovaná časovo, pretože postihuje právne úkony, ktoré boli urobené počas jedného roka pred začatím konkurzného konania a ak bol právny úkon urobený so spriaznenou osobou dlžníka, je táto lehota trojročná. Navrhovateľ však v konaní musí preukázať, že sporný právny úkon bol urobený počas úpadku dlžníka alebo, že tento právny úkon dlžníka spôsobil jeho úpadok.

35. V druhej skupine (§ 60 ZKR) je možné postihnúť tie právne úkony, ktoré boli urobené až počas piatich rokov pred začatím konkurzného konania, avšak správcu (navrhovateľa) zaťažuje dôkazné bremeno o tom, že dlžník urobil právny úkon s úmyslom ukrátiť uspokojenie pohľadávok veriteľov a druhá zmluvná strana o tomto úmysle vedela. Existencia úmyslu a vedomosť druhej zmluvnej strany sa ex lege predpokladá pri právnych úkonoch, ktoré urobil dlžník so spriaznenou osobou, pričom povinná osoba ako nadobúdateľ majetkového prospechu môže preukázať opak, teda neexistenciu úmyslu alebo jeho nepoznanie resp. absenciu oboch predpokladov. Pri tejto skupine právnych úkonov je právne irelevantné, či dlžník bol v čase vykonania sporného právneho úkonu v úpadku alebo či sa týmto právnym úkonom do úpadku dostal.

36. Odporovacia žaloba je procesným prostriedkom ochrany veriteľov pred takými právnymi úkonmi dlžníka, ktoré sú inak platné (z hľadiska obsahových a formálnych náležitostí konkrétneho zmluvného typu a z hľadiska náležitostí právnych úkonov netrpia vadou, pre ktorú by bolo možné vysloviť ich neplatnosť), ale ktorými dosiahne dlžník (spôsobí) ukrátenie uspokojenia ich pohľadávok. Ukrátenie uspokojenia pohľadávok veriteľov znamená, že pohľadávky veriteľov v dôsledku dispozície (právneho úkonu) dlžníka s jeho majetkom, buď nebudú uspokojené v plnom rozsahu alebo ani v takom rozsahu, aký by bolo možné dosiahnuť pred účinnosťou právneho úkonu, ktorým dlžník disponoval so svojim majetkom.

37. Jedným z právnych predpokladov pre úspešné podanie odporovacej žaloby, ktorou môže veriteľ (v konkurze správca alebo veriteľ) dosiahnuť neúčinnosť právneho úkonu dlžníka, je platnosť právneho úkonu. Hmotnoprávnym predpokladom každej odporovateľnosti, a je možno povedať, že ide o ekonomický dopad právneho úkonu dlžníka na uspokojenie pohľadávok veriteľov, tak podľa § 42a/ Občianskeho zákonníka, ako aj podľa § 57 ods. 4 ZKR je ukrátenie uspokojenia pohľadávky veriteľa. ZKR v § 57 ods. 4 vyžaduje, aby bola ukrátená prihlásená pohľadávka niektorého z veriteľov dlžníka, teda ktoréhokoľvek. Z týchto dôvodov musí správca prioritne preukázať (má dôkazné bremeno), že majetok úpadcu, ktorý podlieha konkurzu nepostačuje na uspokojenie pohľadávok prihlásených do konkurzu. Nebol by dôvod na podanie odporovacej žaloby, ak by sa všetky prihlásené a zistené pohľadávky v konkurze uspokojili. V konkurze, kde sa pohľadávky uspokojujú len pomerne to v zásade neprichádza do úvahy, ale nie je to úplne vylúčené (napr. ak si všetci veritelia neprihlásia pohľadávky).

38. K poznaniu úmyslu (priameho alebo nepriameho) dlžníka, ukrátiť uspokojenie pohľadávok veriteľov druhou zmluvnou stranou súd konštatuje, že poznanie tohto úmyslu je v zásade vylúčené, ak zmluvné strany napádaného právneho úkonu nie sú majetkovo a ani personálne prepojené. Na strane druhej, aj pri takomto prepojení, nie je vylúčené, že druhá zmluvná strana o takomto úmysle dlžníka nevie, a preto je prípustný dôkaz opaku, čo ZKR pripúšťa aj pri právnom úkone dlžníka so spriaznenou osobou. Rovnako je v zásade vylúčené poznanie úmyslu dlžníka pri právnom úkone medzi neznámymi osobami, pri náhodnom alebo ojedinelom právnom vzťahu.

39. Pri hodnotení právnych úkonov podnikateľov je potrebné vziať do úvahy tú skutočnosť, že ide o konanie profesionálnej skupiny subjektov u ktorých sa v zásade vyžaduje konanie s odbornou starostlivosťou (osobitne u štatutárnych orgánov kapitálových spoločností), pretože toto konania má spravidla ekonomické a právne dopady na ostatných podnikateľov (vzťahy medzi spoločníkmi navzájom, medzi spoločníkom a spoločnosťou a medzi štatutárnym orgánom a spoločnosťou sú absolútnymi obchodmi). Práve z týchto dôvodov sú obsahom hmotného konkurzného práva tradične ustanovenia o odporovateľnosti právnych úkonov, ktoré postihujú právne úkony podnikateľov v širšom rozsahu ako je to u „nepodnikateľských subjektov“, podľa všeobecnej súkromnoprávnej úpravy v Občianskom zákonníku. (uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 25CoKR 5/2013 z 15.5.2013).

40. Predpokladom každej odporovateľnosti tak podľa Občianskeho zákonníka (§ 42a ods. 1), ako aj podľa zákona o konkurze a reštrukturalizácii (§ 57 ods. 4) je zníženie uspokojenia pohľadávok veriteľov dlžníka, čo predpokladá také zmenšenie hodnoty majetku dlžníka, že po účinnosti odporovaného právneho úkonu dlžníka sa zníži (ukráti) uspokojenie pohľadávok veriteľov. K tomu dochádza aj vtedy, ak dlžník ani pred vykonaním odporovaného právneho úkonu nemal dostatok majetku na úplné uspokojenie pohľadávok veriteľov, avšak po účinnosti tohto právneho úkonu sa miera uspokojenia pohľadávok veriteľov ešte viac zníži. Na druhej strane platí, že aj keď odporovaným právnym úkonom dôjde k zníženiu hodnoty majetku dlžníka, avšak zostávajúci majetok dlžníka stačí na uspokojenie pohľadávok veriteľov dlžníka, ktorí majú pohľadávky v čase účinnosti právneho úkonu, odporovacia žaloba nemôže byť úspešná. Dôkazné bremeno o všetkých týchto skutočnostiach je na správcovi (rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 21. júla 2014, sp. zn. 25 CoKR 2/2014, R33/2016).

41. In concreto v posudzovanej veci žalobca tvrdil, že napáda právny úkon pôžičky, ktorú mal hotovostnými výbermi z účtu úpadcu poskytnúť žalovanému eventuálne tvrdil, že hotovostné výbery z účtu úpadcu založili vznik bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného. Prvým základným predpokladom pre uplatnenie odporovateľnosti právneho úkonu je, že vôbec napadnutý právny úkon vznikol. V posudzovanej veci sa žalobcovi nepodarilo uniesť dôkazné bremeno o tom, že medzi úpadcom a žalovaným došlo k uzatvoreniu zmluvy o pôžičke resp. že hotovostný výber z účtu úpadcu vo výške 263.000.- eur nemal svoj právny dôvod a že žalovaný si tieto finančné prostriedky ponechal. V konaní nebol predložený žiaden dôkaz, ktorý by preukazoval, že medzi úpadcom a žalovaným bola uzatvorená zmluva o pôžičke. Zmluva o pôžičke nemá obligatórne predpísanú písomnú formu, no nič nenasvedčuje tomu, že by k uzatvoreniu zmluvy o pôžičke došlo napr. ústne. Naopak v konaní boli vykonané dôkazy, ktoré osvedčujú, že vybraté hotovostné prostriedky z účtu boli následne zaúčtované do pokladne úpadcu a následne boli ako pôžička v hotovosti požičané spoločnosti Art-Eko s.r.o.. Za zásadný dôkaz pre tento záver považuje súd Zmluvu o pôžičke na č.l. 150 až 152, z ktorej vyplýva poskytnutie sumy 300.000.-eur v hotovosti spoločnosti Art-Eko s.r.o.. Pre poskytnutie hotovostnej pôžičky musel úpadca disponovať potrebnou hotovosťou, ktorá bola zabezpečená hotovostnými výbermi z účtu úpadcu. Táto zmluva o pôžičke bola uzatvorená nasledujúci deň (15.2.2012) po hotovostných výberoch z účtu úpadcu (14.2.2012), takže uzatvorenie zmluvy o pôžičke so spoločnosťou Art-Eko s.r.o. z časového hľadiska logicky nadväzuje na hotovostné výbery. Hoci z hľadiska dôkazného je táto zmluva o pôžičke súkromnou listinou, jej dôveryhodnosť zvyšuje to, že táto nemohla byť antedatovaná, keďže je na nej dňa 15.2.2012 notársky osvedčený podpis konateľa dlžníka Ing. arch. E.. Rovnako možno argumentovať aj tým, že oba hotovostné výbery boli v popise transakcie v banke žalovaným označené ako „výber do pokladne“ resp. „do pokladne“. Aj toto preukazuje, že výbery neboli pôžičkou, ale výbermi za účelom dotácie pokladne úpadcu. Hotovostné výbery boli taktiež zaúčtované v účtovníctve úpadcu, hoci túto skutočnosť v čase podania žaloby žalobca prehliadol, no výpoveďou svedkyne B., ako aj účtovným denníkom na č.l. 67 a príjmovými pokladničnými dokladmi na č.l. 137 a 138 bolo toto zaúčtovanie preukázané. Hoci účtovníctvo úpadcu zneprehľadňovala skutočnosť, že úpadca mal viacero stredísk, výpoveďou účtovníčky úpadcu Ing. B. bolo preukázané zaúčtovanie hotovostných výberov do účtovníctva úpadcu.

42. Vzhľadom na to, že žalobca neuniesol dôkazné bremeno ohľadne vzniku napádaného právneho úkonu resp. o vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného, súd už ďalej neskúmal naplnenie ďalších všeobecných ani osobitných podmienok odporovateľnosti a žalobu v celom rozsahu zamietol.

43. O náhrade trov konania rozhodol súd v zmysle § 255 ods.1 CSP tak, že žalobcovi úspešnému v celom rozsahu priznal v celom rozsahu aj právo na náhradu trov konania. O výške náhrady trov konania rozhodne súd v zmysle § 262 ods.2 CSP po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením vyšší súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom podpísaného súdu ku Krajskému súdu v Žiline.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§127 CSP), t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, musí byť podpísané, uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha. (§ 363 CSP)

Podľa § 365 CSP

1) Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

(2) Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

(3) Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa ustanovenia § 366 CSP prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Odvolanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis, ak je to potrebné. Ak účastník nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jeho trovy.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov); ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, pri ktorom vznikla poplatková povinnosť zaplatiť súdne poplatky, trovy trestného konania, pokuty, svedočné, znalečné a iné náklady súdneho konania, ktoré vznikli štátu, vedie sa výkon rozhodnutia z úradnej moci (zákon č. 65/2001 Z.z. o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok v znení neskorších predpisov).